

Česká školní inspekce

Královéhradecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy, Jičín, Soudná 12

Adresa: Soudná 12, 506 01 Jičín

Identifikátor školy: 650 067 487

Termín konání inspekce: 17. – 20. leden 2005

Čj.:	09-1006/05-5206
Signatura:	oi2zy501

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Ve Speciálních školách, Jičín, Soudná 12 (dále jen škola) se vzdělávají žáci s takovými rozumovými nedostatky, které jim neumožňují úspěšně se vzdělávat v základní, případně ani ve zvláštní škole. Zřizovatelem školy je Královéhradecký kraj, Wonkova 1442, 500 02 Hradec Králové.

Podle posledního zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení škola sdružuje:

1. Zvláštní školu s kapacitou 130 žáků
2. Pomocnou školu s kapacitou 22 žáků
3. Školní družinu s kapacitou 40 žáků
4. Školní jídelnu – výdejnu s kapacitou 80 jídel.

Do zvláštní školy jsou žáci vřazeni žáci na základě odborného vyšetření pro mentální postižení. Jsou vzděláváni ve všech postupných ročnících.

Přehled o počtu ročníků a počtu žáků zvláštní školy

Třídy	Ročníky	Počty žáků
III.	1., 2. a 3.	7 (1 + 1 + 5)
IV.	4. a 5.	10 (5 + 5)
VI. A	6.	6
VI. B	6. a 7.	10 (6 + 4)
VII.	7.	10
VIII.	8.	13
IX.	9.	12
7 tříd	9 ročníků	68

Od 1. 9. 1998 jsou součástí školy třídy pomocné školy. Tam jsou vřazeni žáci na základě odborného vyšetření pro středně těžké a hluboké mentální postižení, případně pro postižení více vadami. Žáci jsou rozděleni do tříd podle druhu a hloubky postižení.

Přehled o počtu ročníků a počtu žáků pomocné školy

Třídy	Stupně	Počty žáků
PŠ I	Rehabilitační vzdělávací program	5
PŠ II	Nižší + střední	6 (3 + 3)
PŠ III	Střední, vyšší, pracovní	6 (4 + 1 + 1)
3 třídy		17

Ve školním roce 2004/2005 se ve škole celkem vzdělává 85 žáků v 10 třídách. Pro dosažení co nejlepších výsledků ve vzdělávání žáků je mezi školou a Speciálně pedagogickým centrem v Trutnově uzavřena smlouva o odborné speciálně pedagogické péči u dětí s mentálním postižením a odborném vedení pedagogických pracovníků.

Při škole rovněž působí Okresní výbor Sdružení pro pomoc mentálně postiženým Jičín.

PŘEDMĚT INSPEKCE

1. Kontrola a hodnocení personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti všech pedagogických pracovníků zvláště a pomocné školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005 k 31. 12. 2004
2. Kontrola a hodnocení materiálně-technických podmínek sledovaných předmětů vzdělávací a výchovné činnosti ve zvláště a pomocné škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005 k termínu inspekce
3. Kontrola a hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve zvláště škole (český jazyk, matematika, prvouka, vlastivěda, přírodopis, zeměpis, pracovní vyučování) a pomocné škole (psaní, čtení, smyslová výchova, pracovní a výtvarná výchova) vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005 k termínu inspekce

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve škole pracuje celkem devatenáct pedagogických pracovníků včetně vedení školy. V souladu s předmětem inspekce byla kontrolována odborná a pedagogická způsobilost (OPZ) u sedmnácti pedagogů, kteří vyučovali sledovaným předmětům. Podmínky OPZ splňovalo jedenáct učitelů. Tři učitelé neměli vysokoškolské pedagogické vzdělání rozšířené studiem speciální pedagogiky, jedna učitelka neměla vysokoškolské vzdělání. Zbývající dvě pracovnice byly vedeny ve třídách pomocné školy jako vychovatelky (další pedagogické pracovnice). Jejich OPZ není žádným zákonným předpisem upřesněna. Jedna je učitelkou 1. stupně základní školy, druhá má středoškolské vzdělání v oboru vychovatelství.

Učitelům pomáhají v práci s těžce zdravotně postiženými žáky čtyři osobní asistentky, které jsou zaměstnankyněmi Centra pro zdravotně postižené Královéhradeckého kraje.

V pedagogickém sboru je zřejmá přátelská pracovní atmosféra.

Přehled o činnosti a provozu školy podává několik velmi kvalitně zpracovaných dokumentů.

Podle ustanovení *Organizačního řádu školy* je statutárním zástupcem ředitelka. V době její nepřítomnosti ve škole jedná v záležitostech školy zástupce. V případě nepřítomnosti obou členů vedení školy dohlíží na chod školy výchovný poradce. Následují ustanovení o organizační struktuře školy, organizaci provozu školy a v přílohách konkrétní rozpracování povinností ředitele a zástupce ředitele.

Plán práce školy vyčerpávajícím způsobem analyzuje výsledky výchovně-vzdělávací činnosti ve školním roce 2003/2004 a na jejich základě stanovuje úkoly v oblasti materiálně-technického vybavení školy i úkoly v oblasti výchovně-vzdělávacího procesu na školní rok 2004/2005.

Dalším kvalitním dokumentem je *Plán řídicí a kontrolní činnosti*. Rozpracovává kontroly do jednotlivých měsíců, a to jak úkoly v oblasti výchovně-vzdělávací, tak i v dalších oblastech činnosti školy (kontrola povinné dokumentace, stav kabinetů, podklady pro mzdy, čerpání rozpočtu apod.). Plán je funkční, ředitelka v něm označuje splněné úkoly a doplňuje ho o úkoly nově vznikající. *Plán hospitační činnosti* stanovuje sledování vyučovacího procesu u žáků vyučovaných podle různých vzdělávacích programů a zabývá se navíc i sledováním dalších oblastí, jako jsou např. sledování plnění programu prevence šikany založené na podrobné diagnostice žákovy osobnosti, zjištění stavu vědomostí, připravenost žáků pro praktický život, připravenost na přechod do učebních oborů apod. Hospitační činnosti se věnují oba členové vedení školy.

Kompetence jsou účelně rozděleny – přesný přehled uvádí dokument s názvem *Pověření pedagogických pracovníků funkcemi*.

Pedagogická rada jako poradní orgán ředitele se schází pravidelně pětkrát ročně, v případě potřeby může být navíc svolána mimořádná pedagogická rada. Z prostudování záznamů za dva poslední školní roky vyplývá vysoká úroveň jednání, neboť záznamy obsahují nejen přehledy o prospěchu a chování žáků, ale rovněž řeší pedagogickou problematiku a různé organizační záležitosti. Každý zápis končí usnesením. Tam jsou uvedeny konkrétní body, které pedagogická rada bere na vědomí, schvaluje a ukládá s uvedením data plnění a osobní zodpovědnosti jednotlivých pracovníků.

Dalším poradním orgánem vedení školy je devět metodických sdružení, jejichž vedením jsou učitelé písemně pověřeni.

Pro zajištění bezpečnosti žáků jsou kvalitně zajištěny dozory o přestávkách, po skončení vyučování, ve školní jídelně a v šatnách.

Ředitelka se zabývá otázkou personálního rozvoje pedagogických pracovníků školy a plánem dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP). V dohledné době dojde k rozsáhlé obměně pedagogického sboru z důvodu odchodu části učitelů do důchodu. Při přijímání nových chce ředitelka klást důraz na jejich odbornou kvalifikovanost a brát zřetel na vyváženost pedagogického sboru ve smyslu zabezpečení výuky, a to především v pomocné škole, kam bude v souladu s novými právními předpisy směřovat vývoj speciálního školství.

Ve škole je vypracován rozpis vzdělávacích akcí pedagogů na I. pololetí tohoto školního roku. Jedná se o 14 akcí, kterých se má účastnit 26 učitelů. Akce jsou zaměřené především na výcvik týmové spolupráce, která je potřebná k vytvoření nových kulikulárních systémů ve škole. Do termínu inspekce se učitelé prozatím zúčastnili sedmi vzdělávacích akcí s odpovídajícím zaměřením.

Jeden učitel studuje speciální pedagogiku na Vysoké škole pedagogické v Hradci Králové.

Personální zabezpečení výuky je celkově hodnoceno jako velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Budova školy, která se skládá ze tří traktů, je z roku 1923. Tehdejší zvláštní škola byla do této budovy přemístěna v roce 1970. V 80. letech minulého století byly dokončeny dílčí vnitřní úpravy pro nejnnutnější potřeby žáků i vyučujících. Došlo ke zvelebení areálu školní zahrady, vysázení okrasných dřevin a zřízení tělovýchovného koutku. V 90. letech pokračovaly práce na školním hřišti a od 1. září 1993 zahájil provoz stacionář pro mentálně postiženou mládež. V roce 2001 až 2003 byly rekonstruovány další prostory (rehabilitační místnost, nové sociální zařízení sloužící žákům těžce mentálně postiženým a žákům s více vadami) a provedeny sanační úpravy v suterénních místnostech, kam jsou situovány šatny a výdejna obědů.

Škola má odpovídající prostorové podmínky. V přízemí hlavního traktu jsou umístěny čtyři třídy s bezbariérovými vstupy pro žáky pomocné školy. Žáci využívají rehabilitační místnost včetně moderních přístrojů a speciálních pomůcek pro těžce postižené. Dále je zde kancelář Okresního výboru Sdružení na pomoc mentálně postiženým. V prvním patře jsou lokalizovány čtyři třídy zvláštní školy, sborovna, ředitelna a počítačová učebna. Všechny místnosti jsou vybaveny novým osvětlením, protiskluzovým povrchem, možností zatemnění a novými stavitelnými lavicemi.

V druhém traktu, tzv. přístavbě, se nachází tělocvična, dřevodílna, kovodílna a pracovna pro pěstitelské práce, pracovna dívek, prostory pro školní družinu, kabinety, cvičná kuchyně a společenská místnost.

Ve třetím traktu jsou zbylé tři třídy zvláštní školy a kabinety. Všechny prostory působí příjemným estetickým dojmem, vystaveny jsou žakovské práce i nejrůznější obrazová

a písemná dokumentace mapující život školy. Úklidové práce probíhají v průběhu celého dne a jejich úroveň je příkladná. Vzhledem k vytápění budovy akumulacími elektrickými kamny, která jsou umístěna pouze v učebnách, bylo v průběhu inspekce na chodbách chladno.

Škola je velmi dobře zásobena staršími i novými druhy nástěnných obrazů i trojrozměrných pomůcek jak klasických, tak určených pro speciální školství dle stupně postižení, různými druhy map, zeměpisnými a přírodopisnými atlasy pro zvláštní školy. Využívána je didaktická i počítačová technika včetně výukového softwaru. Žáci mají k dispozici platné učebnice pro všechny sledované předměty. Žákovská i učitelská knihovna obsahuje dostatečné množství příslušné beletrie, encyklopedií, odborných i populárně-naučných titulů.

Ředitelka má zpracovanou koncepci dalšího materiálního rozvoje školy. V nejbližší době je počítáno se změnou vytápění z elektrického na plynové a rekonstrukcí oplocení zahrady. Kontrolní činnost vedení školy je v této oblasti plánovitá a je zaměřena jak na stav budovy a jejího vybavení, tak na efektivnost využívání pomůcek a celkového zařízení školy včetně rozsáhlé školní zahrady.

Prostředí školy je soustavně utvářeno tak, aby bylo pro žáky zajímavé, podnětné, čisté a upravené. Aby odráželo život školy jako celku a odráželo ducha společenství žáků, kteří třídu navštěvují. Proto je stále zlepšován estetický vzhled školy, jejích vnitřních prostorů a jejího okolí a vybavení školy je doplňováno tak, aby byla dobře zajišťována názornost a efektivita výuky.

Materiálně-technické podmínky a celkové zázemí pro výuku sledovaných předmětů jsou velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Žáci zvláštní školy jsou vyučováni podle Vzdelávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22 s platností od 1. 9. 1997. Učební plán je ve všech ročnících dodržen, v 7. ročníku je navýšen na základě Metodického pokynu čj. 12 207/2004-22 o jednu hodinu informatiky, která je vyučována jako volitelný předmět.

Ve třídě pomocné školy PŠ I se žáci učí podle Rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy čj. 15 988/2003-24 s platností od 1. 9. 2003. V souladu s dodatkem k učebnímu plánu jsou hodinové dotace dvou předmětů upraveny podle potřeb žáků. Dotace hodin rozumové výchovy je o 1 hodinu snížena, dotace pracovní a výtvarné výchovy je o jednu hodinu navýšena. Žádný ze zařazených žáků neplní sedmý rok povinné školní docházky, takže učební plán není o jednu vyučovací hodinu rozšířen.

Výuka žáků pomocné školy v dalších dvou třídách probíhá podle Vzdelávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97-22 s platností od 1. 9. 1997. Ve třídě PŠ II je u žáků nižšího a středního stupně posílena výuka počtů o 1 hodinu, u obou skupin žáků nižšího a středního stupně je snížen počet hodin tělesné výchovy o 1 hodinu. Ve třídě PŠ III je u žáků středního stupně posílena výuka o 1 hodinu čtení a snížen počet hodin tělesné výchovy o 1. Ve vyšším stupni mají žáci o 2 hodiny pracovní a výtvarné výchovy více (jedna z nich je zařazena v rámci disponibilní dotace jako informatika), tělesná výchova má dotaci o 1 hodinu nižší. V učebním plánu pracovního stupně je o 1 hodinu psaní, čtení a počtů více, naproti tomu o 2 hodiny pracovní a výtvarné výchovy a o 1 hodinu tělesné výchovy méně. Týdenní dotace je ve všech stupních dodržena. Všechny úpravy učebního plánu jsou v souladu s dodatky k učebnímu plánu, kde se říká: „Ředitel

školy může učební plán do výše 30% přizpůsobit psychickým a fyzickým možnostem a potřebám žáků při dodržení celkové týdenní dotace povinných předmětů“.

Šest žáků má zřizovatelem školy povoleno vzdělávání podle individuálního vzdělávacího programu zvláštní nebo pomocné škole v rozsahu čtyř až jednadvaceti hodin týdně. Individuální vzdělávací programy jsou zpracovány kvalitně, se všemi předepsanými formálními náležitostmi.

Vnitřní řád školy upravuje pravidla docházky do školy, chování žáka, zacházení se školním majetkem, řeší otázku práv žáků a rodičů. Úryvek ze školního řádu týkající se omlouvání nepřítomnosti žáka ve škole mají všichni žáci zvláštní školy vlepený v žakovských knížkách. Vnitřní řád byl projednán i na úvodních schůzkách rodičovského sdružení.

Kromě vnitřního řádu školy jsou vypracované provozní řády všech odborných učeben.

Rodiče jsou o prospěchu a chování svých dětí informováni prostřednictvím zápisů v notýscích, v žakovských knížkách a na třídních schůzkách. V případě potřeby jsou zváni k návštěvě školy. Běžné jsou i návštěvy pedagogických pracovníků v rodinách žáků.

Průběh a výsledky vzdělávání

1) Zvláštní škola

V rámci inspekční činnosti bylo hodnoceno vyučování v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, vlastivěda, přírodopis, zeměpis a pracovní vyučování. Hospitace se uskutečnily ve všech třídách a ročnících zvláštní školy.

Výuka byla pojata věcně i odborně správně, jednotliví učitelé byli na hodiny pečlivě připraveni. Časově členěné tematické plány učiva mají zpracované všichni vyučující dle požadavků osnov vzdělávacího programu zvláštní školy a odrážejí kromě jiného i další dílčí speciální potřeby těch žáků, kteří mají sestavený individuální vzdělávací program. Výukové cíle byly vesměs stanovovány a naplňovány adekvátně znalostem žáků a odpovídaly jejich aktuálním potřebám. Probírané učivo organicky navazovalo na předchozí látku a účelně ji rozšiřovalo. Výuka probíhala vesměs v kmenových třídách, které jsou esteticky podnětné.

Hodiny byly pojímány převážně klasickým způsobem s pravidelným střídáním přímé a nepřímé práce ve třídách, které mají více oddělení, ale často i se zařazováním individuálních činností s jednotlivými žáky. V homogenních třídách převládala frontálnost. Dva žáci s kombinovaným postižením mají přidělené osobní asistentky. Učitelé dbali zásad duševní i tělesné hygieny žáků, zařazovali relaxační chvílky, pomáhali žákům udržovat pořádek v okolí jejich pracovního místa. Většina hodin byla motivačně uvedena praktickými záležitostmi každodenního života. V závěru hodin nechybělo celkové shrnutí učiva a individuální, vesměs pozitivní zhodnocení výkonů jednotlivých žáků. Výjimečně byly pozorovány prvky vzájemného hodnocení žáků mezi sebou a sebehodnocení. Žáci mají dostatek známek v notýscích i v žakovských knížkách. Jejich písemnosti jsou učiteli pravidelně kontrolovány a opravovány. Systematické zadávání písemných domácích úkolů má vždy pouze procvičující charakter.

V českém jazyce byl v nižších ročnících položen důraz na uvolňovací cviky, na manipulaci s předměty, kartami a obrázky, procvičování motoriky a na nácvik držení psacího nástroje. V hodinách čtení získávali žáci základní orientaci v počtu slabik ve slovech a v orientaci tvarů tiskacích a psacích písmen. Ve vyšších ročnících užívali ustálené postupy zdůvodňování gramatických jevů za názorné podpory nástěnných pravopisných vzorů a pomůcek. K písemnému prověřování přistupovali vždy až po několikerém ústním procvičení. V hodinách čtení a slohu byli žáci směřováni ke čtení kratších větných celků s porozuměním

textu, následnému sdělení obsahu a k praktickému nácviku písemné i verbální komunikace. Funkčně zde jedna z vyučujících uplatnila poslech audionahrávky, ze které žáci následně čerpali inspiraci pro dramatizaci.

Matematika, která byla hospitována v 8. a 9. ročníku, je vyučována vyučujícími bez příslušné kvalifikace speciálního pedagoga. Tento fakt však neměl na kvalitu výuky negativní vliv. Oba učitelé upřednostňovali numerické rutinní zvládnutí početních úkonů za podpory názornosti a praktičnosti reálného života. Chyběla však vstupní motivace a v jedné z hodin byl výběr metod při vyvozování učiva o zlomcích pro žáky příliš abstraktní.

Zhlédnuté hodiny přírodovědných předmětů (prvouky, přírodovědy, vlastivědy a přírodopisu) byly podpořeny promyšleným výběrem názorných živých i obrazových pomůcek a doplňkovými přírodovědnými publikacemi, což se pozitivně projevilo na aktivitě a zájmu většiny žáků. Vědecké poznatky byly prezentovány zjednodušenou, přesto výstižnou formou, žáci dokázali zvládat i problémové otázky, osvojovali si základy ekologie a chápali elementární přírodní zákonitosti.

Zeměpis je vyučován od 7. ročníku. Výběr látky reflektoval zeměpisnou praxi, byl přiměřeně aktualizován geopolitickými souvislostmi (členství ČR v Evropské unii, zemětřesení v Jihovýchodní Asii apod.), ekologickými aspekty, regionálními zajímavostmi a mezipředmětovými vztahy vždy s přihlédnutím ke schopnostem jednotlivých žáků. Výuka byla podporována názornými nástěnnými mapami, zeměpisnými žakovskými atlasy i účelně využitou didaktickou technikou.

Zhlédnuté vyučovací jednotky se vyznačovaly adekvátním stylem výuky, volbou jazykových prostředků přizpůsobených stupni mentálního postižení jednotlivých žáků. Atmosféra v hodinách byla velice příznivá, nechyběly humorné situace, všichni učitelé projevovali obecně hezký vztah k dětem.

V hodinách pracovního vyučování byly sledovány všechny složky, a to práce dřevem, kovem a keramickou hlinou), práce pěstitelské (péče o květiny v zimním období, výroba zahrádkářského kalendáře) i práce v domácnosti (práce s textilem, háčkování, péče o dítě). Výběr učiva i výrobků odpovídal náročností věku žáků, v jednotlivých ročnících nebyla zjištěna duplicita.

Žáci jsou od 6. ročníku rozděleni do skupin podle pohlaví. Výuku vedou učitelé se vztahem k danému předmětu. V jedné skupině proto neučí všechny složky jeden učitel, v některých skupinách učí každé složce někdo jiný. Na výsledné známce na vysvědčení se mezi sebou domlouvají.

Pro výuku pracovního vyučování mají ve škole vytvořené kvalitní podmínky. Žáci mohou využívat dvě školní dílny s dostatkem potřebného nářadí, prostornou cvičnou kuchyňku se vším potřebným vybavením, na kterou navazují dvě menší místnosti, určené pro šití a práci s ostatními materiály. Samostatná pracovna je i pro pěstitelské práce.

Pracovní vyučování je vyučováno většinou v dvouhodinových blocích. Vnitřní členění vyučovacích jednotek bylo v souladu s pedagogickými zásadami. Lišilo se podle toho, zda žáci začínali s novou prací, nebo zda pokračovali v práci již rozdělané. Žáci byli až na malé výjimky aktivní, pracovali s chutí a se zájmem. Vzhledem k personálnímu zabezpečení výuky (viz výše) je třeba konstatovat, že úroveň kázeňských a pracovních návyků těchto žáků se jevila u různých vyučujících rozdílně.

Učitelé respektovali rozdílnou manuální zručnost žáků, učivo vhodně diferencovali, byli schopni žákům zasvěceně poradit a pomoci. Při výuce využívali ve značné míře mezipředmětové vztahy. Ohodnocení pokroku u každého žáka bylo pozitivně hodnoceno, což mělo značný motivační význam pro další práci.

Rozvoj komunikativních schopností při pracovním vyučování není prvořadým úkolem, přesto však byli žáci většinou vedeni k tomu, aby dokázali o prováděné práci pohovořit. Hodnocení a klasifikace nebyly v žádné sledované hodině zařazeny vzhledem k tomu, že výrobky nebyly zatím dokončeny.

Průběh a výsledky vzdělávání v navštívených předmětech zvláštní školy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

2) Pomocná škola

V rámci inspekční činnosti byly v pomocné škole sledovány hodiny psaní, čtení, smyslové výchovy, hudební výchovy, pracovní a výtvarné výchovy.

Plánování a příprava na výuku byly promyšlené a pečlivé, ale nesmírně obtížné. Třídy jsou složeny z žáků různé mentální úrovně a s dalšími značně různorodými vadami, takže ve většině případů bylo nezbytné plánovat práci individuálně podle možností a schopností každého žáka.

Výchovně-vzdělávací proces v pomocné škole vycházel z respektování skutečnosti, že nemůžeme-li žáky přizpůsobovat svým vzdělávacím cílům, musíme své cíle, metody a prostředky přizpůsobovat zvláštnostem, možnostem a potřebám žáků. Protože je ve škole vzděláváno sedm těžce mentálně postižených žáků s více vadami (vozičkářů), byly učebny organizačně i technicky přizpůsobeny pro individuální výuku s rehabilitačním výchovně-vzdělávacím programem. Byl vybudován bezbariérový přístup do školy i mezi učebnami v přízemí hlavní budovy, nové sociální zařízení, rehabilitační pracovna a kabinety pro potřeby pedagogů pomocných tříd. Rehabilitační pracovna byla vybavena moderními speciálními, rehabilitačními a relaxačními pomůckami.

Učebny jsou vybaveny různě. V jedné jsou nové výškově nastavitelné lavice pro jednoho žáka v kombinaci se židlemi staršího typu, v druhé běžný žákovský nábytek staršího typu. Od běžného školního prostředí se nejvíce liší třída rehabilitačního stupně, kde se žákovský nábytek prakticky nepoužívá, žáci (téměř všichni imobilní) většinou sedí v kroužku na vozičkách, mají k dispozici odpočinkový prostor, kde si mohou lehnout a odpočívat.

Pro všechny třídy pomocné školy je společná estetická výzdoba učeben. Žáci jsou obklopeni barevnými obrázky, hračkami, hrami, svými výkresy a výrobky. Součástí výzdoby tvoří didaktický nástěnný materiál, který slouží k jejich výuce.

Třídy jsou sestaveny tak, aby se v nich učili žáci co nejsrovnatelnější úrovně. V PŠ II a v PŠ III jsou zařazeni žáci, kteří většinou komunikují. Pouze jeden žák vůbec nemluví, ale řeči rozumí a úkoly je schopen plnit pouze za pomoci učitele. Vzdělávání jsou i žáci s velmi těžkým zdravotním postižením, například dva žáci s vrozeným a dědičně podmíněným onemocněním látkovou výměnou mukopolysacharidosou, která je diagnostikována pouze u tří pacientů v republice.

V PŠ I jsou všichni žáci imobilní, jedna dívka se začíná samostatně pohybovat, všichni mají pleny, jeden je nevidomý. Z toho vyplývá, že musí převažovat individuální přístup k žákům. Ve třídě jsou proto kromě učitelky ještě druhá pedagogická pracovnice a dvě osobní asistentky zdravotně postižených žáků. Aktivitu žáků nelze posuzovat, neboť mentálně postižení zpravidla neprojevují zájem o získávání nových poznatků a většinou nejsou schopni soustředěně sledovat průběh vyučování. Přesto péče o žáky pomocné školy přináší prokazatelné výsledky. Ve třídách PŠ II a PŠ III všichni žáci čtou a píší, v rehabilitační třídě je možné pokroky žáků sledovat na průběžně pořizovaných videozáznamech.

Aby výchovně-vzdělávací proces dosahoval co největší účinnosti, užívá škola řadu dalších metod.

Jednou měsíčně je prováděna canisterapie. Je prováděna odborníky dle individuálních potřeb žáků v rozmezí 25 – 45 minut. Dochází vybraní žáci s písemným souhlasem rodičů a prohlášením, že nejsou alergičtí na psí srst.

Rehabilitace probíhá každý den od 9:30 hod. Účastní se jí na základě lékařského doporučení vybraní žáci pomocné školy a ze zvláštní školy ti, kteří pracují podle individuálního vzdělávacího programu. Doba rehabilitace jednoho žáka je přibližně 45 minut. Žáky předávají učitelky rehabilitační pracovníci, která za ně zodpovídá po dobu rehabilitace. Ti, kteří nemají individuální vzdělávací program, mohou rehabilitovat po skončení vyučování.

Další speciální metodou, která pomáhá žákům s nejtěžší formou postižení, je alternativní forma logopedie, chirofonetika. Je to soubor speciálních metod, jejichž cílem je celkové uvolnění dítěte, posílení nervového systému, zkvalitnění koordinace mezi mozkiem a svaly, uvolnění mluvidel, navození řeči, cvičení všech ostatních smyslů, zejména sluchu a hmatu. Výraznou úlohu má tělesný kontakt s dítětem a muzikoterapie. Děti kladně reagují zejména na hudbu W. A. Mozarta. Terapii s vybranými žáky provádí formou zájmového kroužku chirofonetička, která jako první v republice absolvovala Mezinárodní školu chirofonetiky. Konkrétní náměty pro práci s jednotlivými žáky získává překladem cizojazyčných publikací, zpracovává pro rodiče návody, podle kterých se svými dětmi doma pracují. Výsledky u dětí jsou prokazatelně pozitivní.

V současné době je připravena místnost na snoezelen, která má sloužit k relaxaci a uvolnění nejvíce postižených žáků.

Vztah všech pedagogických pracovníků k žákům je velmi vstřícný, klidný, přátelský. Hodnocení ostatních ukazatelů není vzhledem k hloubce postižení žáků zjišťovat.

Průběh a výsledky vzdělávání v navštívených předmětech pomocné školy jsou hodnoceny jako vynikající.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Každoročně zvláštní škola zjišťuje výsledky vzdělávání nad rámec běžné klasifikace prověrkami z českého jazyka a matematiky v 7., 8. a 9. ročníku. Kromě toho vedení školy zadává prověrky ze čtení, kde hodnotí hlavně celkové porozumění čtenému obsahu. Prostřednictvím těchto prověrek analyzuje škola úroveň dosažených znalostí svých žáků a na základě frekvence chyb se jednotliví vyučující zaměřují na odstraňování zjištěných nedostatků. Dále ředitelství průběžně sleduje úspěšnost svých absolventů v učebních oborech. Při tom úzce spolupracuje s příslušnými učilišti. Škola vede statistické vyhodnocování údajů o výsledcích vzdělávání a chování žáků i o přijímacím řízení na učební obory. Tyto údaje pravidelně zveřejňuje ve výroční zprávě o činnosti školy.

Výsledky vzdělávání v pomocné škole nelze zjišťovat vzhledem k značně rozdílným typům a hloubce postižení jednotlivých žáků.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Celkově jsou průběh a výsledky vzdělávání hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Pedagogičtí pracovníci spolupracují s řadou speciálně pedagogických center (SPC), která jsou zaměřena na určitý druh postižení (SPC pro mentálně postižené v Trutnově a Náchodě, SPC pro poruchy sluchu v Hradci Králové, SPC pro tělesně postižené v Janských Lázních). Rovněž spolupracuje s Pedagogicko-psychologickou poradnou Jičín.
2. Škola nabízí svým žákům pravidelně jedenkrát týdně celkem 10 zájmových kroužků. Pravidelně organizuje ekologický pobyt pro žáky na Rýchorách.
3. Žáci se účastní okresních soutěží žáků zvláštních škol, kde dosahují čelných umístění.
4. Širší veřejnosti se škola prezentuje prostřednictvím okresního tisku, kam přispívá svými reportážemi a informacemi ze života školy a v rámci projektu „Pomalou, jinak, ale s Vámi“ pokračuje ve spolupráci se 4. Základní školou v Jičíně. Ve foyer Městského úřadu pořádá výstavky výtvarných a rukodělných prací žákyň speciální školy.
5. Přínosem pro školu je velmi dobrá spolupráce se Sdružením na pomoc mentálně postiženým dětem, jehož členy je řada učitelů.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 2004 čj. 10 732/04-21 (MŠMT 16. 1. 2004)
2. Zřizovací listina čj. 22678-JC/2003 s účinností od 1. 1. 2004 (hejtman Královéhradeckého kraje)
3. Jmenování ředitelky do funkce čj. 26692/SM/200 s účinností od 1. 1. 2004 (hejtman Královéhradeckého kraje)
4. Jmenování zástupce ředitelky Speciálních škol, Jičín, Soudná 12 čj. 492/04, (ředitelka od 1. 1. 2004 ?)
5. Smlouva mezi školou a SPC v Trutnově o odborné pedagogické péči u dětí s mentálním postižením a odborném vedení pedagogických pracovníků čj. 575/10/04 ze dne 4. 10. 2004 (razítka a podpisy ředitelk obou zařízení)
6. Smlouva mezi školou a SPC v Trutnově o zapůjčení kompenzačních pomůcek (razítka, podpis rodičů a SPC)
7. Plán práce školy – školní rok 2004/2005
8. Plán řídicí a kontrolní činnosti – školní rok 2004/2005 z 1. 9. 2004 (razítka a podpis ředitelky)
9. Strategický plán rozvoje školy do roku 2010 z 1. 1. 2004 (razítka a podpis ředitelky)
10. Pověření pedagogických pracovníků funkcemi čj. 1012/04 z 1. 9. 2004 (razítka a podpis ředitelky)
11. Rozhodnutí ředitele školy o povolení výjimek v počtu žáků ve třídách a ve skupinách pracovního vyučování a tělesné výchovy čj. 922 z 2. 9. 2004 (razítka a podpis ředitelky)
12. Organizační řád školy čj. 853/04 z 1. 9. 2004 (razítka a podpis ředitelky)
13. Vnitřní řád školy čj. 481/04 z 22. 1. 2004 (razítka a podpis ředitelky)

14. Záznamy z pedagogických rad za školní roky 2003/2004 a 2004/2005
15. Vzdělávací program zvláštní školy čj. 22 980/97-22 s platností od 1. 9. 1997
16. Rehabilitační vzdělávací program pomocné školy čj. 15 988/2003-24 s platností od 1. 9. 2003.
17. Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97-22 s platností od 1. 9. 1997
18. Rozvrhy vyučovacích hodin všech tříd ve školním roce 2004/2005
19. Doklady o dosaženém vzdělání všech učitelů školy
20. Tematické plány učiva inspektovaných předmětů, podpisy vyučujících a ředitelky školy
21. Individuální vzdělávací plány žáků zvláštní školy (vybraný vzorek) s těžším mentálním a zdravotním postižením (podpisy ředitelky školy, učitelek, rodičů, pracovníků SPC)
22. Třídní knihy a třídní výkazy všech ročníků zvláštní školy vedené ve školním roce 2004/2005
23. Učební plán zvláštní školy pro školní rok 2004/2005 (razítko a podpis ředitelky školy)
24. Náhodný vzorek žákovských knížek a notýsků žáků, vedených ve školním roce 2004/2005
25. Náhodný vzorek sešitů žáků zvláštní školy všech tříd vedených ve školním roce 2004/2005
26. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004, schváleno pedagogickou radou dne 1. 9. 2004 (razítko a podpis ředitelky školy)
27. Podkladová inspekční dokumentace
28. Dotazník pro ředitele školy před inspekci

ZÁVĚR

Speciální školy, Jičín, Soudná 12 se rychle a úspěšně přizpůsobily kvalitativním posunům ve vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Žáci školy, kteří vyžadují individuální speciálně-pedagogický přístup, nejsou v procesu vzdělávání znevýhodněni a výrazně limitováni z důvodů zdravotních či sociálních omezení. Posunulo se tím i poslání školy, které se více zaměřuje na vzdělávání těžce mentálně postižených dětí, dětí s více vadami a autismem, které byly dříve osvobozeny od povinné školní docházky. Postupně se mění koncept vzdělávání, jehož obsah, formy a metody práce jsou přizpůsobovány druhu postižení žáků.

Personální podmínky ve škole jsou příznivé. Ze čtyř učitelů bez odborné a pedagogické způsobilosti (v současné době bez odborné kvalifikace) jeden studuje, ostatní se účastní vzdělávacích akcí pořádaných akreditovanými pracovišti.

Materiálně technické podmínky příznivě podporují efektivní vzdělávání a výchovu při realizaci vzdělávacích programů zvláštní školy, pomocné školy a rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy. Škola prochází úpravou budov včetně úpravy interiérů, postupně je vybavována potřebnými kompenzačními pomůckami. Stoupá tím možnost respektovat individualitu každého žáka, diferencovat vzdělávací postupy a individualizovat vyučování.

Učební osnovy ve zvláštní škole byly ve všech sledovaných předmětech plněny. Rozsah a výběr učiva reflektoval životní praxi, odpovídal schopnostem žáků a respektoval jejich individuální stupeň postižení. Převážně byly v pedagogickém procesu užívány metody a formy práce, které žáky aktivizovaly v jednotlivých druzích činností a přispívaly k efektivnímu zvládnutí a chápání učiva. Ve vzájemné komunikaci byla ze strany vyučujících respektována individualita každého žáka. Hodnocení žáků je pravidelné a má motivující charakter.

V pomocné škole byly učební osnovy rovněž plněny, u těžce postižených žáků učitelky pracovaly podle individuálních vzdělávacích programů. Vztah všech pedagogických pracovníků k žákům byl příkladný. V rámci potřeb rozšíření komplexní péče o žáky s tělesným postižením škola zabezpečila ve spolupráci se Sdružením pro mentálně postižené rehabilitaci Vojtovou metodou prováděnou rehabilitační sestrou, využívá možnosti kanisterapie, v rámci zájmového kroužku nabízí žákům chirofonetiku, připravuje snoezelen.

Od minulé inspekce v roce 2000 škola udržela a ještě zvýšila úroveň kvality vzdělávání žáků ve všech kontrolovaných oblastech. Současný stav školy je dobrým východiskem k uskutečnění cíle stát se centrem komplexních služeb pro žáky se vzdělávacími obtížemi.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevhovující
------------	-------------	------------------	------------	-------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Nosková	Věra Nosková v. r.
Člen týmu	Mgr. Pavel Antoš	Antoš v. r.

V Hradci Králové dne 14. února 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI, Vocelova 1338, 500 02 Hradec Králové. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 22. 2. 2005

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Alena Pechová, ředitelka školy

Alena Pechová v. r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2005-03-07	09-1006/05-5206

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.